

سۇئال

مىنىڭ سۇئالىم قىسقا . ئۇ بولسا ، مەن جەننەتكە كىرىشنى ئويلايمەن . نەپسىم بىلەن كۈرەش قىلىشنى ئويلايمەن ، ھەر كۈنى ئاپامنىڭ قولىنى سۆيۈشنى ئويلايمەن ، كۆڭۈل خاھىشى ۋە شەيتاندىن يىراقلىشىشنى ئويلايمەن ، ئاللاھ خالىسا ، قىيامەت كۈنى ئاللاھنىڭ مىنى خۇداگۇي بەندە دەپ ئاتىشىنى ئويلايمەن ، قېرىنداشلىرىمنى سۆيۈشنى ئويلايمەن ، ئىمانىمنىڭ داۋاملىق كۆتۈرۈلىشىنى ئويلايمەن . نىمە قىلىمەن ؟

تەپسىلىي جاۋاب

مەدھىيە ئاللاھقا بولسۇن .

ئاللاھتىن سىزنى دائىم ھەقىقەت ئۈستىدە مۇستەھكەم تۇرغۇزۇشىنى ، ئارزۇيىڭىزنى ئىشقا ئاشۇرۇپ بېرىشىنى ، ھەمدە سىزنى ھەقىقەتنى تونۇيدىغان ، ئۇنى قوغدايدىغان ئاللاھقا يۈزلەنگۈچىلەر ھەمدە دىنغا يېپىشقۇچىلاردىن قىلىشىنى سورايمىز . سۇئالىڭىزدا تىلغا ئېلىنغان نەرسىلەر سىزدە ساغلام ساغلام ، ساپ تەبىئەتنىڭ بارلىقىنى ، ھەمدە كاتتا ئىشلارنى ئىشقا ئاشۇرۇش ۋە ھەر بىر كىشىگە ئۇنىڭ ھەق-ھوقۇقىنى بېرىشكە چوڭ ئارزۇيىڭىزنىڭ بارلىقىنى كۆرسىتىدۇ . بۇلار بولسا ئىمان ئارقىلىق ئىشقا ئاشىدىغان چوڭ ئارزۇلار ، خۇددى نەقىلدە دىيىلگەندەك ، سۇفيان سەۋرىي مۇنداق دىگەن : " ئىمان ئارزۇ-ئۈمۈد ئەمەس ، ياكى ياسالمايلىق ئەمەس . بەلكى ئۇ - قەلبتە ئورۇن ئالغان ھەمدە ئىش-ھەرىكەتلەر بىلەن ئىسپاتلانغان نەرسە . " شۇڭا بىز ئىمان مەسىلىسىنى ۋە ئۇنىڭ بىر خۇداگۇي بەندە بولۇشتا ، ئاتا-ئانىنى رازى قىلىش ۋە ھۆرمەت قىلىشتا ھەمدە جەننەت بىلەن ئۇتۇق قازىنىشتا قانچىلىك مۇھىملىقىنى بايان قىلىمىز .

چوڭ ئىشلارنى ئۇجۇتقا ئېلىپ چىقىشنى ئىزدەيدىغان كىشى كېچىدە ئىبادەتكە تۇرۇشى كىرەك .

شۇڭلاشقا قۇزەيىل مۇنداق دىگەن : " سىلەرنىڭ قەلبىڭلار تاكى دۇنيا راھەتلىرىدىن ساقلانمىغۇچە ، ئىماننىڭ تاتلىقلىقىنى تېتىيالمىدۇ . " ھەمدە ئۇ يەنە مۇنداق دىگەن : " سەن كېچىدە ناماز ئوقۇيالمىساڭ ۋە كۈندۈزدە روزا تۇتالمىساڭ ، ئۇنداقتا بىلگىنىكى ، سەن مەھرۇم بولدۇڭ . "

راستچىل مۇئىمىننىڭ چوغقا ئوخشاش يۈرىكى بار ، شۇڭا ھاكىم مۇستەدرەكىدە ، تەبىئىي مۇئەججەمدە سەھىيە ئىسناد بىلەن نەقىل قىلىدىكى ، پەيغەمبەر(ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) مۇنداق دىگەن : **سىلەرنىڭ قەلبىڭلاردىكى ئىمان خۇددى كىيىم كونىرىغاندەك كونىرايدۇ . شۇڭا ئاللاھتىن قەلبىڭلاردىكى ئىماننى يىڭىلىشىنى سوراڭلار .**

مۇئىمىننىڭ قەلبى بەزىدە گۇناھ بۇلۇتلىرى بىلەن قاپلانغاندەك ھىس قىلىدۇ . بۇنى پەيغەمبەر بىزگە مۇنۇ سۆزىدە سۈرەتلەپ بەرگەن : **ھەرقانداق قەلبىڭنىڭ ئاينىڭ بۇلۇتىغا ئوخشاش بۇلۇتى بولىدۇ . بۇلۇت ئۇنى قاپلىغاندا ئۇ قاراڭغۇلىشىدۇ . ھەمدە بۇلۇت ئۇنىڭدىن ئايرىلغاندا ، ئۇ پارقىرايدۇ . [تەبىئىي ئەۋسەتتە نەقىل قىلغان ، ھەمدە ئەلبانىي ئۇنى سەھىيە دەپ تۈرگە ئايرىغان .] شۇنىڭغا ئوخشاش ، مۇئىمىننىڭ قەلبى بەزىدە بۇلۇت بىلەن قاپلىنىدۇ ھەمدە ئۇنىڭ نۇرى ئۆچىدۇ ، ھەمدە ئۇ**

قاراڭخۇ ، يىگانە قالىدۇ . بىراق ئەگەر ئۆزىنىڭ ئىمان زاپىسىنى ئۆستۈرۈشكە تېرىشسا ھەمدە ئاللاھنىڭ ياردىمىنى تەلەپ قىلسا ، ئۇ يۇلۇت كىتىدۇ ھەمدە ئۇنىڭ قەلبىدىكى نۇر قايتىدىن يورۇشقا باشلايدۇ . شۇڭلاشقا سەلەقلەرنىڭ بىرى مۇنداق دىگەن : " كىشىنىڭ ئىمانىنى تەكشۈرۈپ تۇرۇشى ھەمدە ئۇنىڭغا تەسىر يەتكۈزىدىغان نەرسىدىن ھوشيار بولۇشى بولسا ئۇنىڭ زىرەكلىكىنىڭ بىر قىسمى . " يەنە " ئۇنىڭ شەيتانلارنىڭ ئۇنىڭغا قانداق ۋەسۋەسە قىلىدىغىنىنى تونۇپ يېتىشمۇ " كىشىنىڭ زىرەكلىكىنىڭ بىر قىسمى .

شۇڭا ئۇ ئىمانغا قايتىپ كىلىشى كىرەك . ئەگەر سىز ئىمانغا قايتىپ كەلسىڭىز ھەمدە ئۇنىڭ تەلەپ قىلغىنى بويىچە قىلىسىڭىز ، ئۇنداقتا سىز ئويلىغىنىڭىزنى ئىشقا ئاشۇرالايسىز . شۇڭا بىز سىزگە ئىماننىڭ بار ياكى يوقلىقىنى كۆرسىتىدىغان ئاساسى پىرىنسىپنى ئېيتىپ بىرىمىز . ئىمام ئىبنى جەۋزىي مۇنداق دىگەن : " ھەي ! ھەيدەلگۈچى ، ھەي ! ئۆزۈڭ سۆيگەن كىشى بىلەن كۆرۈشۈشتىن مەھرۇم بولغۇچى ، ئەگەر سەن پادىشاھنىڭ ئالدىدا قانداق تۇرۇشنى بىلىشنى خالىساڭ ، ئۇنداقتا سەن ۋاقتىڭنى قانداق ئۆتكۈزۈۋاتقىنىڭغا ھەمدە نىمە ئىش بىلەن مەشغۇللىنىۋاتقىنىڭغا قارا ! . قانچىلىغان كىشىلەر پادىشاھنىڭ ئىشىكىدە تۇرىدۇ ، لىكىن ئۇنىڭغا كۆڭۈل بۆلگەن كىشىدىن باشقا بىرى كىرمەيدۇ . ھەممە قەلب يىقىنىلىشىشقا يارىمايدۇ ، ھەممە قەلب مۇھەببەتكە تولمايدۇ ، ھەممە شامال سەھەردىكى مەيىن شامالغا ئوخشىمايدۇ . "

ئەگەر بىر كىشى ئاللاھنىڭ ئالدىدا قانداق تۇرۇشنى ھەمدە ئۇنىڭ بۇيرۇقلىرى ۋە چەكلىمىلىرىگە نىسبەتەن قانداق تۇرۇشنى بىلىشنى خالىسا ، ئۇ ئۆزىنىڭ ئەھۋالىغا ھەمدە نىمە بىلەن مەشغۇللىنىشىغا قارىسۇن . ئەگەر ئۇ دەۋەت ۋە كىشىلەرنى ئوتتىن قۇتقۇزۇش بىلەن ، جەننەتكە ئىرىشىشكە كۈرەش قىلىش ، ئاجىز ۋە ھاجەتمەنلەرگە ياردەم قىلىش ، ئاتا-ئانىنى ھۆرمەت قىلىش بىلەن مەشغۇل بولسا ، ئۇنداقتا ئۇ ئۆزىنىڭ پادىشاھلارنىڭ پادىشاھىغا يىقىنىلىشىۋاتقانلىقى بىلەن خۇش بولسۇن . چۈنكى ئاللاھ ياخشى ئىشنى پەقەت ئۆزى سۆيگەن كىشىگىلا مۇۋەپپەق قىلىدۇ .

بىراق ئۇ دەۋەتكە قىزىقمىسا ، دەۋەتچىلەرنى ياقىتۇرمىسا ھەمدە ياخشى ئىشلارنى قىلمىسا ، ھەمدە بۇ دۇنيا ۋە ئۇنىڭ ھوسۇللىرى بىلەن مەشغۇل بولسا ، ھەمدە مىش-مىش گەپلەر ، كۆپ سۇئال سوراش ۋە ئاز ئىش قىلىش بىلەن مەشغۇل بولسا ، ياكى كۆڭۈل خاھىشى ۋە نەپسىگە ئەگىشىش بىلەن مەشغۇل بولسا ، ئۇ بىلسۇنكى ، ئۇ ئاللاھتىن يىراقلاشتى ھەمدە ئۇنى جەننەتكە يىقىنلاشتۇرىدىغان نەرسىدىن مەھرۇم قىلىندى ، چۈنكى ئاللاھ مۇقەددەس كىتابىدا مۇنداق دىگەن : « بەز دىنيان كازلعضةنلەر ظلععدن خالغان ظادەمضة ظذنعث خالغعنعن ظمةس) بعزنعث خالغعنعمعزعن بئرعمعز، ظانعدن ظذنعث ظاخعرةتتة) جةهنةننم بعلن جازالايمعز، جةهنةننمضة ظذ خارلانغان، اللنعث رةهمعنعن) قوغلانغان ھالدا كعرعذ18. كعمكع ظاخعرةتنع كازلعةدعكعن ۋة مأمعن بولذص ظاخعرةتكة لايعق ظمةللعرنع قلععدكعن، مذنداق ظادەملعرنعث قعلغان ظمةللع اللنعث دةرضاهعدا) قوبذل بولعدذ .»

[ئىسرا (كېچىدە سەپەر قىلىش) : 17-18]

قېرىندىشىم . . .

ئەگەر سىز ياخشى ئىشلارنىڭ ھەممىسىدە يۇقۇرى ئورۇنغا ئىگە بولاي ، ئاللاھنىڭ خۇداگۇي بەندىسى بولاي ، ئاتا-ئانىمنى ھۆرمەت قىلاي ، جەننەتنى ئىزدىگۈچى بولاي دىسىڭىز ، ئۇنداقتا تۆۋەندىكىلەرنى قىلىسىز :

1- سىز قەلبىڭىزدىكى ئىماننى تىرىلدۈرىشىڭىز كىرەك . ئىمان مۇسۇلمانغا بۇدۇنيا ۋە ئۇدۇنيادا ئىزدەيدىغان بارلىق نەرسىنى ئېلىپ كىلىدىغان نەرسە . ئىمان بارلىق ياخشى ئىشلارنىڭ ئاچقۇچى ھەمدە بارلىق يامان ئىشلارنىڭ ئىشىكىگە قۇلۇپ . قەلبىتىكى ئىماننى تىرىلدۈرۈش ۋە ئۇنى كۈچەيتىشنىڭ يوللىرى كۆپ ۋە ھەرخىل ، ئۇ ئىبادەتلەرنى ۋە يارام قىلىقلارنى كۆپ قىلىشنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ .

2- سىز پەرۋەردىگارڭىزغا سەمىمىيلىك بىلەن ئالدىڭىزنى قىلىشىڭىز كىرەك . خۇددى نەقىلدە كەلگەندەك : " ئەگەر بەندەم ماڭا ئىچى ۋە تېشى بىلەن ماڭا ئالدىنى قىلسا ، مەن ئۇنىڭغا مېھرى-مۇھەببەتلىك بەندىلىرىمنىڭ قەلبى بىلەن ئۇنىڭغا ئالدىمنى قىلىمەن . "

ئاللاھ ئىبادەتنى كىشىنىڭ ئاخىرقى نىشانى ۋە يۈكسەك مەقسىتى قىلدى :

جعننلار، ظەنسانلار نەصەتەت ماڭا ظەبادەت قەلەش ظەنسانلار ياراتتەم .

[زارىيات (سورىغۇچى شامالار) : 56]

3- سىز نەزىرىڭىزنى ئەڭ يۇقۇرى دەرىجىگە قارىتىشىڭىز ، ھاياتتىكى نىشانىڭىزنى بولسا ئاللاھنى رازى قىلىش ، جەننەتكە ئىرىشىش ئۈچۈن ، ياكى ئەڭ ئالى فىردەۋىسكە ئىرىشىش ئۈچۈن ئىشلەش قىلىشىڭىز ، ھەمدە بۇ يۈكسەك نىشانلارنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن كۈچىڭىزنىڭ يېتىشىچە ئىشلىشىڭىز كىرەك .

4- سىز ساھابىلەر ، تابىئىيىنلار ھەمدە توغرا يوللۇق پىشقەدەملەر (سەلەفەر) گە ئوخشاش تارىخى مۇسۇلمان ئەربابلارنىڭ ئۈلگىسىگە ئەگىشىشىڭىز كىرەك .

5- سىز ھەر بىر مەنۇت ، ھەر بىر سىكۇنت ۋە ھەر بىر يۈرەك سوقۇشىڭىزنى ئىمانىڭىزنى ئۆستۈرۈشكە ئوخشاش ئىشلارغا ئىشلىتىشىڭىز كىرەك .

6- ياخشى ھەمراھلار . ئاللاھ ئەلچىسى مۇنداق دىگەن : **كىشى دوستىنىڭ دىنىدا بولىدۇ ، شۇڭا كىم بىلەن دوستلاشقىنىغا**

قارىسۇن . [ئەبۇ داۋۇد ، تىرمىزىي ياخشى ئىسناد بىلەن نەقىل قىلغان .] بەلەن دوستلار بولسا سىزنىڭ ئاللاھقا ئىتائەت قىلىشىڭىزغا ۋە گۇناھ ، خاتالىقتىن ساقلىنىشىڭىزغا ياردەم قىلىدىغان ئەڭ ياخشى يوللارنىڭ بىرى .

7- سىزگە دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە بەخت ئېلىپ كىلىدىغان يارام ئىشلارنى كۆپ قىلىڭ .

8- كېچە نامىزى ئوقۇڭ ، تاڭ ئىتتىتىن بۇرۇن دۇئا قىلىڭ . ئاللاھ ئەلچىسىنىڭ (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) ئىككى پۇتى ئۇنىڭ تەشەككۇرچان بەندە بولۇش ئىشتىياقى سەۋەپلىك ئىشىشىپ كەتكەندى ، گەرچە ئاللاھ ئۇنىڭ ئىلگىرىكى ۋە كەلگۈسىدىكى گۇناھلىرىنى كەچۈرۈۋەتكەن بولسىمۇ .

9- كۈندىلىك قۇرئاندىن ئوقۇش ، ھەمدە باشقا زىكىرىلەرنى ئوقۇشنى داۋاملاشتۇرۇش سىزنىڭ قۇرئاننىڭ مەنىلىرىنى تەپەككۇر قىلىشىڭىز ۋە مۇلاھىزە قىلىشىڭىزغا ياردەم بولىدۇ .

10- ئاللاھ يولىدىكى دەۋەتنى تارقىتىشقا كۈچ چىقىرىش ، ھەمدە كۈچىڭىزنى يېتىشىچە دىنغا خىزمەت قىلىش .

ئەگەر سىز ئۆزىڭىز ئارزۇ قىلغان خۇداگۇي بەندە ماقامىغا يەتمەكچى بولسىڭىز ، ئۇنداقتا سىز ئاللاھ پەيغەمبىرىگە (ئاللاھنىڭ تەرىپلىشى ۋە ئامانلىق ئۇنىڭغا بولسۇن) بۇيرىغاندەك بولۇڭ : « **ظە مەھەممەدا!** ظەئىتقەنكە ، **مئىئەت نامەزم**

،قذر بانلەقم،ھاياتەم ۋە ماماتەم(دۇنيادا قەلغان ياخشەلەقمەرم ۋە تاظەت ظەبادەتلەرم)ظالەملەرنەت صەرۋەردەعضارە

الله ظەلمەندەر. [ئەنئام(چاھارپايلا) : 162]

ئاللاھنىڭ خۇداگۇي بەندىسى بولۇش دىگەنلىك بىر كىشىنىڭ ئۆزىنى پەرۋەردىگارغا مەنسۇپ قىلىش بولۇپ ، ئۇ پەقەت بۇ ئايەتكە تەتبىقلانغاندىلا ئىشقا ئاشىدۇ ، يەنى بىز بارلىق ئىشلىرىمىزدا دۇنيالارنىڭ پەرۋەردىگارى ئاللاھ ئۈچۈن بولۇشىمىز . ئاللاھنىڭ خۇداگۇي بەندىسى بولۇش پەقەت مۇشۇ رەۋىشتىلا تولۇق ئىشقا ئاشىدۇ ؛ ئۇ پەقەت ئىبادەت قىلىشنى تولۇق چۈشىنىش بىلەن ئاللاھقا ئىبادەت قىلىش ئارقىلىقلا ئىشقا ئاشىدۇ ؛ يەنى ھاياتىمىزنى ۋە ئۆلۈمىمىزنى ، ھەمدە بارلىق ھەركەتلىرىمىزنى يالغۇز ئۇنىڭغىلا قىلىش . شۇڭا بىز پەقەت ئاللاھ خۇرسەن بولىدىغاننىلا سۆزلەيمىز ؛ ئۇ سۆز ۋە ئىش-ھەركەتلەردىكى نىيەتلىرىمىزنى پەقەت ئاللاھقا قارىتىمىز . ئىبادەت پەقەت بىشىمىزنى مەلۇم ۋاقىتلاردا كۆتۈرۈپ ، چۈشۈرۈپ قىلىش بىلەن ، ياكى مەلۇم پەيتتە ئازغىنا پۇللىرىمىزنى بىرىش بىلەن ، ياكى ھەرىيلى ساناقلق كۈن روزا تۇتۇپ قويۇش بىلەن ، ياكى بەزى سۆز ۋە زىكرلەر بىلەن كالىپۇكىمىزنى مىدىرتىپ قويۇش بىلەن چەكلىنىپ قالمايدۇ . شۇڭلاشقا بۇ ماقامغا يەنى ، خۇداگۇيلىققا ئېلىپ بارىدىغان ئىش-ئەمەللەر سانسىز ، ھەمدە ئۇ بىز ياشايدىغان جايلار ۋە تۇرمۇشىمىزنىڭ ھەممە ساھەلىرىدە نۇرغۇن شەكىللەردە كىلىدۇ . بۇ بولسا ئاللاھنىڭ بىزگە ۋە بارلىق كىشىلەرگە قىلغان سېخىلىقنىڭ بىر قىسمى .

سىز پەقەت ئۆزۈڭىزنى بايقىغان ھەربىر جايدىن ھەمدە سىزگە كەلگەن ھەر بىر مىنۇتتىن ئاللاھنى خۇرسەن قىلىدىغان ، ھەمدە ئۇ قىلىشىڭىزنى كۆرۈشنى خالايدۇ دەپ قارىغان نەرسىدىن ئىزدەش ھەمدە ئۇنى قىلىش . ئاندىن سىز بىر خۇداگۇي بەندە بولىسىز .

ئاخىرىدا ، بىز ئاللاھتىن بىزدىن ۋە سىزدىن يارام ئىش-ئەمەللىرىمىزنى قوبۇل قىلىشىنى ، بىزنى ۋە سىزنى پەيغەمبەرلەر ، سىددىقلار ، شەھىدلەر ۋە توغرا يوللۇق كىشىلەر بىلەن ئۆزىنىڭ رەھىم-شەپقىتى دائىرسىگە يىغىشىنى سورايمىز . ھەمدە ئۇلار ئەڭ ياخشى ھەمراھلار .

ئىسلام ئونلايىن تور بىتىگە قاراڭ .

پېشىۋا مۇھەممەد سالىھ مۇنەججىد